

ЗАХИСТ ДОЗВІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПОРЯДКУ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА

PROTECTION OF LICENSED ACTIVITIES IN ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS

Маркевич І.Б., керівник проектів та програм
Український фонд стартапів

У статті досліджено питання захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства. Вказано, що національним законодавством передбачено практичний механізм захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства. Очевидно, що факт порушення прав, свобод або інтересів є оціночним і визначається на розсуд сторін та адміністративного суду. Водночас фізична, юридична особа має конституційне право на звернення до суду (ст.ст. 8, 55 Конституції України), яке не може бути обмежено та пов'язується з переконанням самої особи про наявність порушень її прав, свобод або інтересів і бажанням звернутися до суду. У теорії адміністративного судочинства переважає наведена вище точка зору на призначення адміністративного судочинства у співвідношенні з особливостями адміністративно-процесуальних відносин.

Зроблено висновок, що діяльність адміністративних судів щодо захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства повинна бути спрямована не тільки на захист прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб у публічно-правовій сфері від порушень з боку дозвільних органів, а й на судовий контроль за належним задоволенням суспільного інтересу в діяльності дозвільних органів щодо виконання покладених на них повноважень у сфері дозвільної діяльності, шляхом встановлення істини в межах справи та забезпечення правомірності у спірних дозвільних правовідносинах шляхом правильного визначення прав та обов'язків їх учасників. Отже, однією з обов'язкових умов захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства – наявність факту порушеного права, який адміністративний суд має встановити, оцінити і перевірити. Об'єктом контролю адміністративних судів є рішення, дії, бездіяльність винятково суб'єктів владних повноважень – дозвільних органів.

Ключові слова: сфера господарювання, економіка, тінізація економіки, дозвільна діяльність, правопорушення в сфері економіки, суб'єкти протидії тінізації економіки, корупція, захист прав суб'єктів господарювання, адміністративне судочинство, правоохоронні органи.

The article examines the issue of protection of licensing activities in administrative proceedings. It is indicated that the national legislation provides for a practical mechanism for the protection of licensing activities in administrative proceedings. It is obvious that the fact of violation of rights, freedoms or interests is evaluative and is determined at the discretion of the parties and the administrative court. At the same time, an individual or legal entity has a constitutional right to appeal to the court (Articles 8, 55 of the Constitution of Ukraine), which cannot be restricted and is associated with the person's conviction that there are violations of his rights, freedoms or interests and the desire to go to court. The theory of administrative proceedings is dominated by the above-mentioned point of view on the purpose of administrative proceedings in relation to the peculiarities of administrative procedural relations.

It is concluded that the activity of administrative courts on the protection of licensing activities in administrative proceedings should be aimed not only at protecting the rights and legitimate interests of individuals and legal entities in the public law sphere from violations by licensing bodies, but also at judicial control over the proper satisfaction of the public interest in the activities of licensing bodies regarding the exercise of their powers in the field of licensing activities, by establishing the truth within the case and ensuring legality in disputed licensing legal relations by correctly defining the rights and obligations of their participants. Thus, one of the prerequisites for the protection of licensing activities in administrative proceedings is the presence of the fact of violated right, which the administrative court must establish, evaluate and verify. The object of control of administrative courts is the decisions, actions, inaction of exclusively the subjects of power – licensing bodies.

Key words: economic sphere, economy, shadow economy, permitting activities, offenses in the economic sphere, subjects of counteraction to shadow economy, corruption, protection of the rights of economic entities, administrative justice, law enforcement agencies.

Постановка проблеми. Національним законодавством передбачено практичний механізм захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства. Очевидно, що факт порушення прав, свобод або інтересів є оціночним і визначається на розсуд сторін та адміністративного суду. Водночас фізична, юридична особа має конституційне право на звернення до суду (ст.ст. 8, 55 Конституції України), яке не може бути обмежено та пов'язується з переконанням самої особи про наявність порушень її прав, свобод або інтересів і бажанням звернутися до суду [1].

Національним процесуальним законодавством визначено, що завданням адміністративного судочинства є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень суб'єктів владних повноважень (ч. 1 ст. 2 КАС України).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед науковців, праці яких присвячені досліджуваній проблематиці слід виділити роботи В.Б. Авер'янова, В.М. Бевзенко, Ю.П. Битяка, І.П. Голосніченка та ін.

Мета статті. Дослідити наукові підходи та правозастосовну практику щодо проблеми захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства.

Виклад основного матеріалу. Кожна особа має право у порядку, встановленому Кодексом адміністративного

судочинства України, звернутися до адміністративного суду, якщо вважає, що рішенням, дією чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень порушені її права, свободи або законні інтереси, і просити про їх захист (ч. 1 ст. 5 КАС України).

Розмірковуючи над умовами формування системи адміністративної юстиції та її метою, Конституційний Суд України наголосив, що впорядковане здійснення публічної влади вимагає надання особі можливості ефективно оскаржувати акти органів державної влади, їх посадових осіб та працівників, їх дії чи невиконання, що забезпечує підзвітність цих органів, своїм посадовим особам і працівникам за їх рішення, дії або невиконання обов'язків. Адміністративна юстиція є ключовим елементом демократичного врядування, і її ефективність має важливе значення для будь-якого суспільства, заснованого на верховенстві права. Метою національної системи адміністративного судочинства є забезпечення судового контролю за рішеннями, діями або бездіяльністю органів державної влади, їх посадових осіб та працівників у порядку, що відповідає вимогам справедливого судового розгляду [2].

Бачення мети адміністративної юстиції, якої з високим ступенем послідовності дотримується Верховний Суд України, є аналогічним вищезазначеному. У найбільш узагальненому вигляді точка зору цієї судової інституції виражається словами, що адміністративне провадження

спрямоване на захист прав приватних осіб у публічно-правовій сфері [2].

Іншими словами, сутність адміністративного судочинства полягає в судовому контролі за діяльністю органів державної влади у сфері дотримання прав і свобод громадян і юридичних осіб за допомогою процесуального інструментарію з певними особливостями, зокрема, тягарем доведення правомірності адміністративної діяльності, який покладається на органи державної влади [3].

Зокрема, у справі № 725/5630/15 Верховний Суд України визначив, що за логікою українського законотворця адміністративне провадження покликане надати можливість фізичній або юридичній особі ефективно захищати свої права чи інтереси з урахуванням того, що протилежна сторона є органом публічної влади, апріорі маючи у своєму розпорядженні значно більше ресурсів як для утвердження своєї позиції у правовідносинах, так і для представництва власних інтересів у судовому процесі [4].

Так само у справі № 826/1934/17 Верховний Суд України вказав, що основною ідеєю/метою системи адміністративних судів є захист «маленької людини» від «великої держави», представленої її численними органами державної влади, наділеними широким спектром повноважень та низкою механізмів службового примусу. Саме з цієї причини, на думку Верховного Суду України, законодавство про адміністративне судочинство передбачає сукупність процесуальних винятків для позивачів (приватних осіб), що повністю відповідає конституційному принципу, згідно з яким особа, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю в Україні [5].

У теорії адміністративного судочинства переважає наведена вище точка зору на призначення адміністративного судочинства у співвідношенні з особливостями адміністративно-процесуальних відносин. Зокрема, виступаючи з цього приводу, фахівці Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України схилилися до думки, що особливістю адміністративного судочинства є те, що в публічно-правових спорах позивач стикається з потужним адміністративним апаратом. З огляду на це, в адміністративному судочинстві було запроваджено презумпцію винуватості органу державної влади, рішення, дії чи невиконання яких оскаржуються. Такий підхід, по-перше, зміцнює позиції позивача, який може не володіти достатніми юридичними знаннями для переконливого доведення правильності своїх висловлювань перед судом, а, по-друге, посилює відповідальність органів державної влади [6].

В контексті особливостей взаємовідносин дозвільних органів та приватних осіб визнається, що дозвільні органи як сторони у публічно-правових спорах у більшості випадків мають перевагу над приватними особами завдяки їх переважно постійному та достатньому бюджетному фінансуванню, а також за рахунок участі адміністративного апарату, що спеціалізується на сутнісних та правових аспектах діяльності та має значний досвід обґрунтування правильності застосування відповідних адміністративно-правових норм. З огляду на це, з метою досягнення балансу в частині можливостей захисту прав та законних інтересів приватних осіб від порушень з боку дозвільних органів законодавство про адміністративне судочинство має поставити приватних осіб у привілейоване процесуальне становище, зокрема шляхом перерозподілу на них тягаря доказування та судової допомоги у здійсненні ними своїх процесуальних прав та обов'язків.

Тим не менш, у науковій літературі існують розбіжності щодо єдності чи подвійності мети адміністративного судочинства, до якого, крім захисту прав та законних інтересів приватних осіб у дозвільній сфері від порушень з боку дозвільних органів, слід віднести також абстрактне забезпечення верховенства права, а також правильне застосування відповідних норм публічного права.

Починаючи огляд різних точок зору наукової спільноти з цього питання і звертаючись до результатів аналізу літератури доцільно зазначити, що в українській юридичній літературі дослідники зазначають, що завданням системи адміністративної юстиції є захист індивідуальних адміністративних прав особи [7, с. 15-16].

З урахуванням проаналізованих позицій вчених варто вказати, що діяльність адміністративних судів щодо захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства має бути спрямована не лише на захист прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб у публічно-правовій сфері від порушень з боку дозвільних органів, а й у судовому контролі за належним задоволенням суспільного інтересу в діяльності дозвільних органів щодо виконання покладених на них публічних повноважень, шляхом встановлення справедливості в межах справи щодо захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства та шляхом забезпечення законності у спірних правовідносинах шляхом правильного визначення прав та обов'язків їх учасників.

Об'єктивно судовому захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства має передувати оцінка фактичних обставин справи, зокрема з урахуванням судової практики, та перевірка відповідності цих обставин приписам національного законодавства.

Важливо оцінити не лише наявність, а й достатність умов захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства учасників публічно-правових відносин у сфері дозвільної діяльності. Такі умови захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства мають адміністративно-правовий характер, обґрунтовані теорією адміністративного права й перевіряються у межах процесуального розсуду адміністративного суду.

Зокрема, окремі автори вказують на такі умови звернення до суду [8]: 1) правоздатність особи, яка звертається до суду; 2) відсутність рішення суду, яке набрало законної сили, у спорі між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав або ухвали суду про прийняття відмови позивача від позову чи про затвердження мирової угоди; 3) справа належить до юрисдикції суду.

Доцільно звернути увагу, що обсяг та зміст умов захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства учасників дозвільних правовідносин у сфері дозвільної діяльності для різних інстанцій системи адміністративних судів є різними та диференціюються залежно від судової інстанції. Тому, оцінюючи умови захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства, належить враховувати до адміністративного суду якої інстанційної юрисдикції звертаємося (ст.ст. 22–24 КАС України).

Зокрема, існують: 1) загальні умови захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства в адміністративному суді першої, апеляційної та касаційної інстанцій (ст.ст. 22–24 КАС України); 2) особливі умови захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства у суді апеляційної інстанції (ст.ст. 23, 293 КАС України); 3) особливі умови захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства у суді касаційної інстанції (ст.ст. 24, 328 КАС України); 4) особливі умови захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства на стадії перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами (ст. 361 КАС України); 5) особливі умови захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства на стадії відновлення втраченого судового провадження в адміністративній справі (ст. 384 КАС України).

Оцінка умов захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства учасників адміністративно-правових відносин має здійснюватися у сукупності. Відсутність принаймні однієї з таких умов унеможливає

захист дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства.

Виявлення за результатами такої оцінки достатності умов захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства учасників дозвільних правовідносин сприятиме не лише результативності звернення до адміністративного суду (відкриття провадження в адміністративній справі), а й успішному рухові розгляду і вирішення адміністративної справи на користь позивача в процесі захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства.

Захист дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства учасників адміністративно-правових відносин у суді першої інстанції може бути дієвим і перспективним за існування сукупності таких загальних умов: 1) наявний факт порушення суб'єктивних прав, свобод, інтересів у сфері дозвільної діяльності; 2) перебування суб'єкта в адміністративно-правових відносинах із дозвільним органом; 3) адміністративно-правова природа спірних понять (категорій), на які поширюється юрисдикція адміністративних судів; 4) наявність права на звернення до адміністративного суду щодо захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства; 5) позивачеві належить право адміністративно-правової вимоги в процесі захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства; 6) наявність критеріїв адміністративної юрисдикції: публічно-правові (адміністративно-правові) відносини у сфері дозвільної діяльності; рішення, дії, бездіяльність дозвільних органів, передбачених законодавством; присутність у спірних правовідносинах дозвільного органу; законодавство, яке закріплює повноваження дозвільного органу (адміністративне законодавство чи адміністративна норма, якими врегульовано спірні правовідносини); 7) дотримання правил інстанційної і територіальної підсудності (юрисдикції); 8) дотримання строку звернення до адміністративного суду в процесі захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства; 9) наявність підстав і межі втручання адміністративного суду в адміністративний розсуд дозвільного органу; 10) відповідність способу судового захисту процесуальному розсуду адміністративного суду; 11) судова практика вирішення адміністративно-правових спорів (преюдиційність судових рішень) щодо захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства.

Загальні умови захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства обов'язково однаковою мірою оцінюються в адміністративних судах першої, апеляційної й касаційної інстанцій. Крім загальних умов, судами апеляційної й касаційної інстанцій перевіряються також і особливі умови захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства учасників дозвільних правовідносин.

Так, захист прав, свобод, інтересів учасників дозвільних правовідносин у суді апеляційної інстанції (ст. 23 КАС України) може бути дієвим і перспективним за існування сукупності таких особливих умов апеляційного оскарження і перегляду (ст. 293 КАС України) в процесі захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства: 1) наявність у особи права на апеляційне оскарження (ст. 293 КАС України); 2) наявність судового рішення, яке може бути оскаржене в апеляційному порядку (ст. 293 КАС України); 3) дотримання строку на апеляційне оскарження (ст. 295 КАС України); 4) дотримання правил інстанційної і територіальної юрисдикції (підсудності) (ст.ст. 22–24, 25–28 КАС України); 5) наявність підстав та межі втручання апеляційного адміністративного суду в адміністративний розсуд, процесуальний розсуд адміністративного суду першої інстанції; 6) відповідність способу судового захисту процесуальному розсуду адміністративного апеляційного суду (ст. 315 КАС України); 7) судова практика в адміністративних справах про апеляційний перегляд.

Захист дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства учасників дозвільних правовідносин у суді касаційної інстанції (ст. 24 КАС України) може бути дієвим і перспективним за існування сукупності таких особливих умов касаційного оскарження і перегляду (ст. 328 КАС України): 1) КАС України перед-

бачене право особи на касаційне оскарження судового рішення (п. 8 ст. 129 Конституції України, ст. 328 КАС України); 2) наявність судового рішення, яке може бути оскаржене у касаційному порядку (ст. 328 КАС України); 3) рішення адміністративного суду першої інстанції, яке оскаржується в адміністративному суді касаційної інстанції, – переглянуто адміністративним судом апеляційної інстанції (ч. 1 ст. 328 КАС України); 4) неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права винятково у випадках, передбачених п.п. 1–4 ч. 4 ст. 328 КАС України; 5) дотримання строку на касаційне оскарження (ст. 329 КАС України); 6) наявність підстав та межі втручання касаційного адміністративного суду в адміністративний розсуд, процесуальний розсуд адміністративних судів першої, апеляційної інстанцій; 7) відповідність способу судового захисту процесуальному розсуду адміністративного суду касаційної інстанції (ст. 349 КАС України); 8) судова практика в адміністративних справах про касаційний перегляд.

Усі умови захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства, залежно від їх галузевої природи, часу виникнення й особливостей правового регулювання, доцільно поділити на такі види: 1) загальні умови захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства учасників дозвільних правовідносин – оцінюються і застосовуються в адміністративних судах усіх трьох інстанцій – першої, апеляційної, касаційної інстанцій (ст.ст. 22, 23, 24 КАС України); 2) особливі умови захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства учасників дозвільних правовідносин – оцінюються і застосовуються в адміністративних судах апеляційної й касаційної інстанцій; 3) матеріально-правові або «первинні» умови – факт порушення суб'єктивних прав, свобод, інтересів; перебування суб'єкта в дозвільних адміністративно-правових відносинах; адміністративно-правова природа спірних понять (категорій), на які поширюється юрисдикція адміністративних судів; позивачеві належить право адміністративно-правової вимоги; 4) процесуально-правові або «вторинні» умови – дотримання правил предметної, інстанційної і територіальної підсудності (юрисдикції); дотримання строку звернення до адміністративного суду; наявність підстав та межі втручання адміністративного суду в адміністративний розсуд суб'єкта владних повноважень; відповідність способу судового захисту процесуальному розсуду адміністративного суду; судова практика вирішення адміністративно-правових спорів; 5) умови «змішаної», двоїстої природи – наявність у особи права на звернення до адміністративного суду; наявність критеріїв адміністративної юрисдикції.

Природа захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства учасників дозвільних правовідносин обумовлює дослідження такого законодавства, яке відповідає певному виду умов.

Умови захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства та їх дослідження мають різну змістовну складність й очевидність такої складності та, відповідно, потребують різної тривалості часу для їх оцінки, кваліфікації й ухвалення щодо них підсумкового рішення. Одні умови, наприклад, дотримання строку звернення до адміністративного суду, не потребує довготривалих, складних аналітичних досліджень й може бути перевірена за лічені хвилини. Натомість оцінка такої умови, як наявність критеріїв адміністративної юрисдикції – справа, яка потребує ґрунтовного дослідження обставин спору, пошуку відповідної, «правильної» норми права, яка б повністю відповідала цим обставинам, виваженого встановлення обопального зв'язку між обставинами спору і нормою («субсумпція» або їх зіставлення) [9].

Зважаючи на різну складність дослідження умов захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства і для безпомилкового вирахування перспектив звернення до адміністративного суду, захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства, аналіз усієї сукупності умов найбільш раціонально розпочинати з найпростішої умови до найскладнішої.

Дотримання певної послідовності оцінок умов захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства

чинства обумовлюватиме перспективність й оперативність судового захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства. Безсумнівно, що визначення змісту умов – справа невдячно-відносна, а вміння досконалим й безпомилково визначати умови формуватиметься лише із набуттям досвіду практичної роботи судді, поєднаної з дослідженнями, вивченням і засвоєнням законодавства, наукових праць, судової практики, показників діяльності суб'єктів владних повноважень й адміністративних судів в процесі захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства.

Оцінка умов захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства має здійснюватися диференційовано не лише залежно від їх складності, а й з урахуванням виду таких умов. Тому в адміністративному процесі прийнято спершу перевіряти, чи враховано всі процесуальні умови (так звані, вторинні норми), і лише потім переходити до перевірки матеріально-правових приписів (так званих, первинних норм). Зокрема, перед розглядом справи щодо захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства доцільно перевірити, чи належать до компетенції суду спірні правовідносини і чи уповноважений він ухвалювати рішення щодо таких правовідносин. Адже безглуздо ламати голову над тим, чи має, наприклад, позивач право вимагати відшкодування збитків, не з'ясувавши перед тим, чи може суд, у якому розглядається така справа, винести рішення по суті й чи не слід звернутися до зовсім іншого суду [9].

Процесуальні умови захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства також перевіряються судом у певній послідовності. Однак доцільність того чи іншого порядку перевірки теж може бути поставлено під сумнів, і в разі потреби цей порядок також змінюють. Коли відсутність будь-якої необхідної процесуальної умови є очевидною і не вимагає довгих пояснень, то не варто вдаватися до складних доведень наявності інших умов лише для того, аби зрештою встановити, що рішення не може бути прийняте через просту й очевидну причину. Варто зауважити, що вимоги логіки задовольняються у такому випадку повною мірою, адже відсутність необхідності умови робить позов недопустимим незалежно від його змісту [9].

Отже, проаналізувавши умови захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства суб'єкт, ще не подавши адміністративний позов, апеляційну, касаційну скаргу, може визначити перспективність звернення до суду за захистом своїх прав у сфері дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства, повноту задоволення його позовних вимог, вимог його скарги, а отже, й виправданість і результативність подання адміністративного суду.

Так, адміністративний суд, перевіряючи умови, за наслідками цієї перевірки може прийняти одне з таких обґрунтованих рішень щодо його подальших процесуальних дій у зв'язку з поданим адміністративним позовом, апеляційною скаргою, касаційною скаргою:

1) адміністративний суд першої інстанції: залишити позовну заяву без руху, повернути позовну заяву (ст. 169 КАС України); відмовити у відкритті провадження в адміністративній справі (ст. 170 КАС України); відкрити провадження в адміністративній справі (ст. 171 КАС України); розглянути адміністративну справу по суті у судовому засіданні чи у порядку без повідомлення сторін за наявними у справі матеріалами (письмового провадження) (ст.ст. 192–228, 262, 263 КАС України); закрити провадження у справі (ст. 238 КАС України); залишити позов без розгляду (ст. 240 КАС України);

2) адміністративний суд апеляційної інстанції: залишити апеляційну скаргу без руху, повернути апеляційну скаргу (ст. 298 КАС України); відмовити у відкритті апеляційного провадження (ст. 299 КАС України); відкрити апеляційне провадження (ст. 300 КАС України); закрити апеляційне провадження (ст. 305 КАС України); розглянути адміністративну справу у судовому засіданні чи у порядку письмового провадження (ст.ст. 310, 311 КАС України);

3) адміністративний суд касаційної інстанції: залишити касаційну скаргу без руху, повернути касаційну скаргу (ст. 332 КАС України); відмовити у відкритті касаційного провадження (ст. 333 КАС України); відкрити касаційне провадження (ст. 334 КАС України); закрити касаційне провадження (ст. 339 КАС України); розглянути адміністративну справу у судовому засіданні чи у порядку письмового провадження (ст.ст. 344, 345 КАС України).

Висновки. Підсумовуючи наведене, доцільно вказати, що діяльність адміністративних судів щодо захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства повинна бути спрямована не тільки на захист прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб у публічно-правовій сфері від порушень з боку дозвільних органів, а й на судовий контроль за належним задоволенням суспільного інтересу в діяльності дозвільних органів щодо виконання покладених на них повноважень у сфері дозвільної діяльності, шляхом встановлення істини в межах справи та забезпечення правомірності у спірних дозвільних правовідносинах шляхом правильного визначення прав та обов'язків їх учасників.

Отже, однією з обов'язкових умов захисту дозвільної діяльності у порядку адміністративного судочинства – наявність факту порушеного права, який адміністративний суд має встановити, оцінити і перевірити. Об'єктом контролю адміністративних судів є рішення, дії, бездіяльність винятково суб'єктів владних повноважень – дозвільних органів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 54 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Кримінально-процесуального кодексу України, Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України від 13 грудня 2011 року № 17–рп/2011. *Вісник Конституційного суду України*. 2012. № 1. Ст. 37.
2. Рішення Конституційного Суду України від 1 березня 2023 року № 2-п(II)/2023 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-23#Text>
3. Постанова Верховного Суду України від 12 грудня 2018 року, справа № 814/2307/18 URL: https://protocol.ua/ua/postanova_vp_vs_vid_12_12_2018_roku_u_spravi_814_2307_16/.
4. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 31 жовтня 2018 року у справі № 725/5630/15-ц у справі № 725/5630/15-ц URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77720897>
5. Постанова Верховного Суду України від 4 вересня 2018 року у справі 826/1934/17 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/76397733>
6. Зауваження Головного юридичного права апарата Верховної Ради України України за проектом Закону України «Про внесення змін до законодавчих актів України щодо вдосконалення діяльності Верховної Ради України № 2571-д» від 30 березня 2020 року № 2571-д URL: <https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=68492&pf35401=527081>
7. Константин О.В. Захист прав фізичних та юридичних осіб в адміністративному судочинстві: проблеми теорії та практики. Дисертація на здобуття ...доктора юридичних наук. Харків. 2015.
8. Юрков Б. Н. Судове забезпечення законності в діяльності судових органів : Монографія. Харків : Вища школа, 1987. С. 58-75.
9. Циппеліус Райнгольд Юридична методологія. Переклад, адаптація, приклади з права України і список термінів Роман Корнута. К. : Видавництво «Реферат», 2004. С. 146.